

Byen under fjellet – fra heisen til Dulpen

De fleste byer vokser i folketall i årenes løp. Holmestrand har imidlertid også vokst i areal. Stadig større områder er fylt ut i sjøen gjennom noen århundrer. Årets kretsmesterskap i sprintorientering foregår til dels på og ved det som tidligere var sjøbunn.

Arrangementet er lagt inn som en aktivitet i byen kulturfestival som starter denne helga. Holmestrand har lange tradisjoner som kulturby. Samtidig starter vi årets Stolpejakt - som er viet kulturminner i forbindelse med Det Europeiske kulturminneåret 2018

Den lille byen var en gang populær hos kjente malere og forfattere. De lot seg inspirere av fjellet som stuper mot sjøen. Utsikten utover Holmestrandfjorden stimulerte også. Nordahl Grieg var blant de som fikk inspirasjon til sin diktning av byen og dens omgivelser. Ikke ante han at vi mange år etter hans død lot ham være inspirasjon for omtale av arenaen til orienteringsløp.

Lorteteigen

Som på så mange strandsteder, livnærte mange i byen under fjellet seg til dels av fiske i riktig gamle dager. Et av de tidligste stedsnavnene man kjenner til fra byens kystlinje er Lorteteigen. Mange holmestrandinger har vokst opp med historien om at det første navn på Holmestrand var Lorteteigen. En mulig bakgrunn for selve navnet, er at fiskerne sto på en teig ved vannet og fjernet lort fra fiskegarnene. I forbindelse med at Holmestrand har slått seg sammen med Hof, og fra 2020 også går sammen med Sande, har kommunenavn blitt diskutert. Det er muligens forståelig at ingen har slåss for at Lorteteigen skulle bli navn på den nye kommunen. Navnet blir for øvrig Holmestrand.

Trelast, sjøfart og badeliv

Mens fjellheisen i dag forbinder byen over og under fjellet, måtte i sin tid bratte kleiver forseres. Særlig fra 1600-tallet og utover ble mye trelast ført ned kleivene fra bygdene omkring. Trelasten ble ført videre med skuter blant annet til Holland. Trelasthandel og sjøfart gjorde Holmestrand til en blomstrende by. I denne tiden foregikk mye av byens utvidelse ved utfylling av sjøen.

Holmestrand var i mange år også en populær badeby med mange tilreisende som bodde på lokale hoteller eller leide seg inn privat i hjemmene.

Sprintløpet foregår fra Dulpen, som har vært populært badeområde i generasjoner. Her står en statue til minne om Holmestrandforfatteren Nils Kjær. Nils Kjær er mest kjent for teaterstykket Det lykkelige valg, som til dels omhandler områder der sprinten foregår. Statuen er laget av Arne Durban.

Aluminiumsbyen

En tydelig del av byen er i dag preget av utfylling og utbygging som aluminiumsindustrien har bidratt til. A/S Nordisk Aluminiumsindustri ble etablert i Stavanger i 1917, men etter et par år ble Holmestrand valgt som lokalisering. Etter det har aluminiumsindustrien preget byen. I dag er det Hydro som viderefører de gode tradisjonene i Holmestrand.

Hagemannskogen

Hagemannskogen er et parkområde ved vannet sør i byen. Holmestrands første orienteringskart til skolebruk ble laget i denne parken. På 1960-tallet laget entusiastiske lærere stensilerte orienteringskart til bruk i gymnastikktimene. Dette var samtidig med at Botne Skiklubb var på vei inn i sin storhetstid som en av landets beste orienteringsklubber, med blant annet flere landslagsløpere. Flere av klubbens løpere på den tiden la noe av grunnlaget for sine orienteringsbragder på det enkle kartet over Hagemannskogen.

Oslos ytre vestkant

Jernbaneutbygging, fjellheisen og omfattende eiendomsutvikling har bidratt til å sette fart i våre tiders omforming av byen. Opp gjennom årene har det vært gjort mange studier på hvordan byen under fjellet og bebyggelsen oppe på fjellet kan bindes bedre sammen. Plutselig var det gjort. Fjellheisen har blitt langt mer populær enn forventet. Jernbaneutbyggingen har gjort byen attraktiv for tilflytting, både under og på fjellet. Hovedstaden har tidsmessig kommet stadig nærmere.

Postjakt på historisk grunn – fra den nye tiden

Når Botne Skiklubb inviterer til å finne poster i byen under fjellet, er det i fotsporene etter mange spennende og historiske begivenheter. Samtidig ønsker vi å trekke tråden til den nye tiden.

Vi i Botne Skiklubb håper at denne lille introduksjonen kan bidra ekstra til løpsopplevelsen i byens gater.

Botne Skiklubb Orientering, juni 2018